

99/17

Hospodaření s majetkem státu a s prostředky státního rozpočtu kapitoly Český statistický úřad

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 1999 pod číslem 99/17. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ JUDr. František Bárta.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření s majetkem státu a s prostředky státního rozpočtu.

Kontrolu provedly v období od května do září 1999 skupiny kontrolujících NKÚ z odboru státního rozpočtu a státního závěrečného účtu. Kontrolovanými osobami byly Český statistický úřad (dále jen „ČSÚ“) a Institut pro výzkum veřejného mínění (dále jen „IVVM“).

Kontrola byla provedena u ČSÚ za rok 1998, u IVVM za období 1996 až 1998. V případě věcných souvislostí bylo kontrolováno i dřívější období.

Námítky proti kontrolním protokolům nebyly kontrolovanými osobami podány.

K o l e g i u m N K Ú na svém XXIII. zasedání, konaném dne 6. 12. 1999,

s c h v á l i l o usnesením č. 8/XXIII/99
k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

I. Úvod

ČSÚ byl zřízen zákonem ČNR č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky. ČSÚ hospodaří jako rozpočtová organizace v souladu s ustanovením § 3 odst. 3 vyhlášky Ministerstva financí ČR č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací. Působnost ČSÚ je vymezena zákonem č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, a jeho činnost je financována ze státního rozpočtu.

ČSÚ řeší úkoly v oblasti metodické činnosti, produkčních statistik, sociálních statistik, analýz ekonomického a sociálního rozvoje ČR, národních účtů, konjunkturálních průzkumů, prezentace a poskytování statistických informačních služeb a informatiky. V rámci těchto činností řeší i problematiku zaměřenou na plnění požadavků Evropské unie na státní statistické služby a na zefektivnění své činnosti pro zajištění potřeb uživatelů statistických informací.

IVVM byl zřízen jako rozpočtová organizace v působnosti ČSÚ podle ustanovení § 31 zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky), k 1. 1. 1993. Zřizovací listina stanovila jeho předmětem činnosti organizování a provádění

demoskopických výzkumů, zejména výzkumů veřejného mínění s cílem zabezpečovat kvalifikované, objektivní a nezávislé informace o mínění a názorech občanů, rozvíjet a využívat pro tyto účely vhodné vědecké a výzkumné metody.

II. Dodržování právních předpisů

Poznámka: Všechny uváděné právní předpisy jsou citovány ve znění platném pro kontrolované období.

A. ČSÚ nedodržel:

1. ustanovení § 10 odst. 4 zákona ČNR č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky), které mj. stanoví:

„Ústřední orgány ... jsou povinny předkládat údaje účetní závěrky a další údaje potřebné pro průběžné hodnocení plnění státního rozpočtu republiky podle opatření ministerstva financí ...“,

a ustanovení § 1 odst. 1 a přílohy č. 2 opatření MF č. j. 111/74 200/1997, o rozpočtové skladbě (dále jen „Opatření o rozpočtové skladbě“), která mj. stanoví způsob třídění údajů o plánovaných a uskutečněných peněžních operacích státního rozpočtu, fondů rozpočtových organizací a určují druhové třídění rozpočtové skladby.

Při analytickém rozlišení položek rozpočtové skladby v účtovacím předpisu nepostupoval správně tím, že v roce 1998 vykázal ve stejné položce hodnotu hardwaru (dále jen „HW“) a hodnotu investičního a neinvestičního softwaru (dále jen „SW“). Nesprávným použitím rozpočtové skladby byly zkresleny údaje ve finančním výkazu FIN RO 2-04 U1 ve výši 3,16 mil Kč;

2. ustanovení § 31 odst. 1 a 2 písm. e) zákona č. 576/1990 Sb., která mj. stanoví:

„Ústřední orgány, okresní úřady a obce (dále jen ‘zřizovatel’) zřizují k plnění úkolů v oboru své působnosti rozpočtové organizace nebo příspěvkové organizace jako právnické osoby ...“

„Zřizovatel vydá o vzniku organizace zřizovací listinu, která musí obsahovat: ...“

e) vymezení majetku, k němuž má organizace právo hospodaření, ...“

Ve zřizovací listině rozpočtové organizaci IVVM stanovil předmět činnosti, který nesouvisí s oborem působnosti ČSÚ, neboť zákon ČNR č. 278/1992 Sb., o státní statistice, později zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, vymezily působnost ČSÚ tak, že zabezpečuje

získávání a zpracování údajů pro statistické účely a poskytuje informace sociálního, ekonomického nebo ekologického charakteru státním orgánům, orgánům územní samosprávy a veřejnosti.

Nevymezil ve zřizovací listině majetek, k němuž má IVVM právo hospodaření. V ní uvedl, že specifikace majetku a potřebné členění včetně finančního ohodnocení a ostatní potřebné dokumentace bude uvedeno v příloze. Přílohu však nezpracoval;

3. ustanovení § 4 odst. 2 vyhlášky č. 205/1991 Sb., které stanoví:

„Rozpočtová organizace sestavuje svůj rozpočet příjmů a výdajů podle rozpočtové skladby. Veškeré dosažené rozpočtové příjmy v rámci svého hospodaření soustřeďuje na příslušném příjmovém rozpočtovém účtě a uhrazuje všechny rozpočtové výdaje jen z příslušných výdajových rozpočtových účtů zřízených u banky nebo spořitelny (dále jen 'peněžní ústav'). Soustřeďovat příjmy na jiných účtech a uhrazovat výdaje z jiných účtů může rozpočtová organizace jen v případech stanovených touto vyhláškou nebo se souhlasem ministerstva financí České republiky (dále jen 'ministerstvo financí').“

Ve svém rozpočtu příjmů a výdajů kapitoly neuvedl příjmy ve výši 60 tis. ECU, tj. 2, 28 mil. Kč, a výdaje ve výši 54, 69 tis. ECU, tj. 2, 08 mil. Kč z prostředků PHARE. Výdaje uhradil z devizového účtu pro čerpání přijatých prostředků v rámci programu PHARE zaměřeného na mezinárodní spolupráci ve statistice, účelově zřízeného bez souhlasu Ministerstva financí;

4. ustanovení § 5 odst. 1 písm. a), b), e) a odst. 2 písm. d) zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, která mj. stanoví:

„Podmínky soutěže musí obsahovat

a) vymezení plnění veřejné zakázky,

b) dobu a místo plnění veřejné zakázky, ...

e) požadavky na jednotný způsob zpracování nabídkové ceny včetně platebních podmínek, ...“

„Zadavatel může vymežit další podmínky soutěže ..., a to zejména ...

d) adresu a lhůtu, v níž je možno vyžádat podrobnou zadávací dokumentaci, je-li tato dokumentace pro zpracování nabídky nutná ...“

Na dodávky prostředků výpočetní techniky nevyhlašoval řádně obchodní veřejnou soutěž. Výpočetní techniku od roku 1996 sice pořizoval na základě vyhlášené veřejné obchodní soutěže v roce 1995, avšak v rozporu s příslušným a v té době platným ustanovením zákona č. 199/1994 Sb. Při vyhlášení této soutěže nedodržel podmínky stanovené zákonem (např. termín dodání, výši peněžitého závazku, konkretizaci HW a SW), tj. technické podmínky určující požadavky na jakost a technické vlastnosti předmětu veřejné zakázky. Vybraný dodavatel

získal výhradní postavení na dodávky výpočetní techniky, a to navíc na dobu neurčitou.

V letech 1996 až 1998 bylo takto použito z rozpočtových prostředků celkem 129,82 mil. Kč;

5. ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, které mj. stanoví:

„Účetní jednotky jsou povinny dodržovat při vedení účetnictví účtové osnovy a postupy účtování, uspořádání položek účetní závěrky a obsahové vymezení těchto položek ..., které stanoví federální ministerstvo financí a vyhláší je oznámením o jejich vydání ve Sbírce zákonů.“

když ustanovení čl. II. Pořizování investičního majetku odst. 4, 7 a 8 a čl. VIII. Nehmotný investiční majetek odst. 2 účtové třídy 0 - Investiční majetek přílohy č. 2 opatření federálního ministerstva financí, kterým se stanoví účtová osnova a postupy účtování pro rozpočtové a příspěvkové organizace a obce FMF, č. j. V/20 530/1992 (dále jen „Účtová osnova“), stanoví mj. druhy účtů a způsob účtování nákladů na pořízení hmotného a nehmotného investičního majetku, drobného nehmotného investičního majetku a účtování záloh na tento majetek. Dále stanoví, z jakých prostředků se majetek pořizuje.

U namátkově kontrolou vybraných případů v roce 1998 nesprávně účtoval:

- poskytnuté zálohy v celkové výši 20,67 mil. Kč na pořízení prostředků výpočetní techniky jako investice;
- pořízení SW a HW jako jeden majetkový celek ve výši 8,23 mil. Kč, přestože jedna konfigurace nakupovaného SW byla nainstalována na více počítačích a vytvořila příslušenství jednoho celku. Nesprávným postupem vykázal v účetní závěrce chybné hodnoty jednotlivých položek majetku;
- pořízení drobného nehmotného investičního majetku, tj. SW s hodnotou nižší než 40 tis. Kč, bez zápisu na vrub účtu Drobný nehmotný investiční majetek a ve prospěch účtu Fond investičního majetku, přestože ve svém pokynu z roku 1996 rozhodl, že drobným nehmotným investičním majetkem je SW, jehož ocenění je v jednotlivých případech nižší než 40 tis. Kč. V důsledku toho vykázal v účetní závěrce nesprávné hodnoty investičního majetku;

6. ustanovení § 6 odst. 3 a § 30 odst. 1 a 3 zákona č. 563/1991 Sb., která mj. stanoví:

„Účetní jednotky jsou povinny inventarizovat majetek a závazky ...“

„Skutečné stavy majetku a závazků se zjišťují inventurou fyzickou u majetku hmotné povahy, popřípadě nehmotné povahy, nebo dokladovou u závazků a u ostatních složek majetku, u nichž nelze provést fyzickou inventuru; ...“

„Inventarizační rozdíly vyúčtují účetní jednotky do účetního období, za které se inventarizací ověřuje stav majetku a závazků.“

Při inventarizaci k 31. 12. 1997 neprovedl dokladovou inventuru všech složek svého majetku, tj. pořízených nehmotných investic ve výši 13, 55 mil. Kč a pořízených hmotných investic ve výši 30,18 mil. Kč. Dále nevyúčtoval do účetního období roku 1997 inventarizační rozdíl ve výši 6,28 mil. Kč, který byl zjištěn při inventarizaci nehmotného investičního majetku (SW);

7. ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., které mj. stanoví:

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.“

Účetnictví v kontrolovaném období věrně nezobrazuje skutečnosti, které jsou jeho předmětem. Stav majetku v účetní evidenci byly nesprávné a nevěrohodné.

Např. pořídil sedm počítačů a pět tiskáren v pořizovací ceně celkem 789 071 Kč a uvedl je do užívání v ceně 931 868 Kč, tj. o 142 797 Kč větší. Dále byl v dokladech o převzetí stroje nesprávně uveden datum dodání (2/98 až 8/98 namísto 8/97 a 9/97).

Obdobné rozdíly vznikly v případech, kdy dodaný SW při uvedení do užívání byl rozúčtován na jednotlivé počítače. Ve výpočtu cenového podílu SW na každý počítač (celková částka je součtem částí dodávky) tak vznikaly nesprávné cenové údaje za jednotlivé celky dodávky:

- na účtu Pořízení nehmotných investic do částky 13,55 mil. Kč bylo ještě účtováno o HW ve výši 11,43 mil. Kč, pořízeném již v březnu 1994. Nebylo zaúčtováno na účet Samostatné movité věci a soubory movitých věcí, přestože věci byly uvedeny do užívání. Tím zároveň vykázal i nesprávný stav těchto účtů v účetním výkazu;
- neoceníl a nezavedl do účetnictví SW vytvořených vlastních činností.

B. IVVM nedodržel:

1. ustanovení § 7 odst. 3 a § 29 odst. 1 a 3 zákona č. 563/1991 Sb., která mj. stanoví:

„Účetnictví účetní jednotky je vedeno průkazným způsobem, jestliže účetní jednotka účetní případy a účetní zápisy o nich doložila nebo prokázala předepsaným způsobem a inventarizovala majetek a závazky.“

„Účetní jednotky inventarizací ověřují ke dni řádné a mimořádné účetní závěrky, zda stav majetku a závazků v účetnictví odpovídá skutečnosti.“

„U peněžních prostředků v hotovosti musí účetní jednotky provést inventarizaci nejméně čtyřikrát ročně.“

V letech 1996 až 1998 neprovedl vůbec inventarizaci peněžních prostředků v hotovosti.

Při inventarizaci v roce 1997 neověřil skutečný stav majetku, ve výsledcích inventarizace neuvedl údaje

o stavu majetku zjištěné fyzickou inventurou, účetní stav k datu závěrky a inventarizační rozdíly, např.:

- v souhrnných dokladech o inventarizaci uvedl jiné údaje o skutečném stavu hmotného investičního majetku, drobného hmotného investičního majetku a nehmotného investičního majetku, než zjistil fyzickou inventurou. Také účetní stav majetku uvedený v těchto dokladech byl vyšší než stav v účetní závěrce k 31. 12. 1997, a to o 96 208 Kč;
- nesprávně uvedl i shodu účetního stavu se stavem zjištěným inventurou, přestože z výsledků inventarizace vyplývaly inventarizační rozdíly;
- kontrolou předložených dokladů o inventarizaci, účetních dokladů a účetních výkazů bylo zjištěno, že v době inventarizace stav majetku byl nejméně o 369 545 Kč vyšší než uváděný fyzický stav a vyšší o 347 240 Kč než uváděný účetní stav. Propočtený inventarizační rozdíl by tak činil 94 142 Kč;

2. ustanovení § 3 odst. 1 a 2 zákona č. 563/1991 Sb., která mj. stanoví:

„Účetní jednotky účtují o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví, do období, s nímž tyto skutečnosti časově a věcně souvisí ...“

„Účetním obdobím je kalendářní rok.“

když ustanovení čl. XI Analytická evidence investičního majetku odst. 1 písm. a) účtové třídy 0 Účtové osnovy mj. stanoví:

„Analytickou evidenci vede

a) účetní jednotka podle jednotlivých složek investičního majetku ...“

V evidenci majetku byly zjištěny závažné nedostatky, např.:

- nevedl analytickou evidenci podle jednotlivých složek majetku, sloužící k jeho identifikaci, a úplně písemnosti k majetku;
- v účetní a operativní evidenci v letech 1996 až 1998 nebyl veden hmotný investiční majetek nejméně ve výši 431 257 Kč, NOTEBOOK IBM byl zapsán v evidenci bez uvedení data zařazení, pořizovací ceny a umístění s poznámkou „od ČSÚ“;
- v účetní evidenci nadále vedl drobný hmotný investiční majetek, který již k 30. 3. 1997 převedl na ČSÚ;

3. ustanovení § 7 odst. 1 a 3 (citace viz bod II. A. 7, II. B. 1), § 11 odst. 1, 2 a 3, § 12 odst. 2, § 31 odst. 2 písm. f) a § 35 zákona č. 563/1991 Sb., která mj. stanoví:

„Účetní doklady jsou originální písemnosti, které musí mít tyto náležitosti:

- a) označení účetního dokladu, nevyplývá-li z jeho obsahu alespoň nepřímě, že jde o účetní doklad,*
- b) popis obsahu účetního případu a označení jeho účastníků, nevyplývá-li z účetního dokladu alespoň nepřímě,*

- c) peněžní částku nebo údaj o množství a ceně,
- d) datum vyhotovení účetního dokladu,
- e) datum uskutečnění účetního případu, není-li shodné s datem podle písm. d),
- f) podpis osoby odpovědné za účetní případ a osoby odpovědné za jeho zaúčtování; tyto podpisy lze nahradit jiným průkazným způsobem.“

„Náležitosti účetního dokladu mohou být umístěny i na jiných než účetních písemnostech; tyto písemnosti se uschovávají po stejnou dobu jako účetní doklad.“

„Účetní doklady vyhotovují účetní jednotky bez zbytečného odkladu po zjištění skutečností, které se jimi dokládají.“

„Účetní zápisy provádějí účetní jednotky srozumitelně, přehledně a způsobem zaručujícím jejich trvanlivost.“

„Účetní písemnosti a záznamy na technických nosičích dat ... se uschovávají ...

f) inventární karty hmotného majetku ... nebo účetní písemnosti je nahrazující po dobu tří let následujících po vyřazení tohoto majetku ...“

„Opravy v účetních dokladech, účetních knihách a v ostatních účetních písemnostech nesmějí vést k neúplnosti, neprůkaznosti a nesprávnosti účetnictví.“

V účetních dokladech a dalších účetních písemnostech byla zjištěna řada nedostatků, často i závažných, např.:

- proplácené částky výdajovými pokladními doklady nesoehlasily s částkami uvedenými na přiložených dokladech o nákupu zboží v obchodě;
- chyběly účetní písemnosti dokládající oprávněnost účtování kancelářských potřeb v celkové výši 77 393 Kč a poplatků za odpovědní zásilky uhrazených České poště ve výši 39 643 Kč;
- nebyl uváděn rozpis a cena zakoupeného zboží (kancelářské potřeby, občerstvení), datum nákupu;
- při provádění oprav účetních dokladů a zápisů, např. čísel účtů, účtovaných částek, čísel účetního dokladu, pořadových čísel, data apod., nebylo uvedeno, kdy a kým byla oprava provedena, opravy byly prováděny přepisováním a škrtnutím tak, že nebyl zřejmý původní zápis, nebylo dbáno na řádné číslování účetních dokladů, účetní zápisy byly prováděny tužkou;
- chyběly podpisy osob odpovědných za účetní případ či za jeho zaúčtování (až na výjimky u všech listopadových a prosincových dokladů v roce 1998); podpisy neodpovídaly podpisovým vzorům nebo účetní doklady byly podepisovány osobami, které na podpisovém vzoru nebyly uvedeny;
- účetní doklady k úpravám rozpočtu (rozpočtová opatření) v kontrolovaném období nesoehlasily s účetními zápisy;
- chyběly inventární karty vyřazeného majetku v roce 1997 v účetní hodnotě 128 359 Kč;

4. ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb., které stanoví:

„Rozpočtové prostředky mohou být použity pouze v příslušném rozpočtovém roce, a to k účelům, na které byly státním rozpočtem republiky určeny.“

V kontrolovaném období neoprávněně uhradil výdaje, které se hospodářsky týkaly jiného roku v celkové výši 66 711 Kč, v tom z rozpočtu roku 1996 výdaje ve výši 21 590 Kč, roku 1997 výdaje ve výši 17 801 Kč a roku 1998 výdaje ve výši 27 320 Kč;

5. ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky č. 205/1991 Sb., které mj. stanoví:

„Organizace hospodařící s rozpočtovými prostředky je povinna při plnění rozpočtu dbát, aby dosahovala maximálních příjmů a plnila úkoly hrazené ze státního rozpočtu republiky nejehospodárnějším způsobem a aby efektivně využívala rozpočtových prostředků. Rozpočtové prostředky může používat jen k účelům, pro které byly určeny, a to na krytí nezbytných potřeb ... a k zajištění nerušeného chodu organizace; ...“

K porušení došlo např. v těchto případech:

- fakturoval zadavatelům náklady na tři výzkumy provedené v roce 1996 až v roce 1997. Příjmová část rozpočtu roku 1996 tak byla krácena o 49 688 Kč. Přitom příjmy za rok 1996 nesplnil cca o 11 000 Kč;
- v letech 1996 až 1998 nepostupoval hospodárným způsobem při použití prostředků státního rozpočtu v 29 případech, kdy nezadával kódování dotazníků veřejného mínění zpracovatelům přímo, ale prostřednictvím externích firem, kterým kromě ceny za provedení kódování hradil navíc tzv. provizi za zprostředkování kódování dotazníků. Za tuto činnost bylo externím firmám v kontrolovaných případech uhrazeno celkem 337 304 Kč, z toho provize za zprostředkování činila celkem 43 500 Kč, tj. 12,9 % z ceny;
- v roce 1998 bylo zřizovatelem povoleno použití prostředků rezervního fondu ve výši 200 000 Kč se specifikací na úhradu nákladů na spolupráci ve výzkumu (180 000 Kč) a nákup SW (20 000 Kč). IVVM použil pouze částku 186 600 Kč a prostředky ve výši 13 400 Kč nesprávně převedl na konci roku 1998 na účet FKSP. U použité částky nedodržel specifikovaný rozsah uvolněných prostředků. Na úhradu nákladů na spolupráci ve výzkumu použil jen částku 99 320 Kč a na nákup SW jen částku 5 500 Kč. Zbývající prostředky použil na úhradu jiných výdajů, než bylo stanoveno zřizovatelem (např. na nákup materiálu, na služby telekomunikací, ostatní služby a práce apod.);

6. ustanovení § 36 odst. 2 vyhlášky č. 205/1991 Sb., které mj. stanoví:

„Rozpočtová a příspěvková organizace je povinna vést mimo soustavu účetnictví chronologickou evidenci o všech v průběhu roku provedených rozpočtových opatřeních ...“

V kontrolovaném období tuto evidenci mimo soustavu účetnictví nevedl;

7. ustanovení § 3 odst. 2 vyhlášky MF č. 310/1995 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, které mj. stanoví:

„Zaměstnavatelé uvedení v § 1 písm. b) tvoří fond základním přidělem ze svého rozpočtu běžného roku ve výši 2 % z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů, popřípadě na mzdy a náhrady mzdy a odměny za pracovní pohotovost ...“

V roce 1998 provedl přiděl do fondu kulturních a sociálních potřeb o 5 820 Kč vyšší, než umožňovala vyhláška;

8. ustanovení § 7 odst. 3 vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem, které mj. stanoví:

„K rozhodnutí o přebytku nebo neupotřebitelnosti národního majetku musí být dodatečně připojen doklad o tom, jak bylo s majetkem naloženo.“

Pro neupotřebitelnost vyřadil v roce 1997 z majetku drobný hmotný investiční majetek v pořizovací ceně 20 498 Kč. Doklad, jak bylo s vyřazeným majetkem naloženo, nepředložil.

III. Další zjištění

1. Chybějící náležitosti na účetních dokladech a písemnostech IVVM znemožnily kontrolu hospodárného použití prostředků státního rozpočtu nebo jejich použití k zajištění nerušeného chodu organizace ve smyslu ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky č. 205/1991 Sb. v případech, kdy byly vynaloženy např.:

- na blíže nespecifikované kancelářské potřeby ve výši celkem 33 445 Kč zakoupené pracovníky IVVM (jen v roce 1998 se jednalo o částku 14 393 Kč, přitom upravený rozpočet položky „kancelářský materiál“ byl překročen celkem o 19 667 Kč),
- na dary pro tazatele v roce 1996, jejichž celková výše nemohla být zjištěna, neboť na účetních dokladech nebyla uvedena další specifikace zboží, ale pouze „kancelářské potřeby“, a na zakoupené obchodní tašky používané k rozesílání darů pro tazatele v letech 1997 a 1998 v celkové výši 13 035 Kč,
- za práce provedené na základě uzavřených dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr ve výši 142 500 Kč. IVVM nedoložil, v jakém rozsahu byly práce externími pracovníky skutečně provedeny.

2. Kontrolní činnost ČSÚ v roce 1998 nebyla dostatečná. To mj. dokládá skutečnost, že IVVM nezajistil vedení účetnictví za prosinec 1998, takže muselo být dokončeno zřizovatelem. Ten byl nucen sestavit i účetní závěrku za rok 1998.

3. V průběhu rozpočtových roků neprováděl IVVM včas přesuny rozpočtových prostředků ve vlastní pravomoci. Vykazovaná skutečnost čerpání rozpočtových

prostředků v průběhu roku byla dlouhodobě vyšší než rozpočet po změnách.

4. V kontrolovaném období IVVM zabezpečil 86 výzkumů veřejného mínění. V plném rozsahu, tj. od zadání okruhů témat, určení jejich obsahu až po prezentaci výsledků provedl 45 výzkumů (tzv. kontinuální a rozšířené kontinuální výzkumy). Výdaje na tyto výzkumy byly hrazeny z rozpočtu IVVM, ale přehled o výdajích na jednotlivé úkoly nebyl veden. V minimálním rozsahu byly do výzkumů vkládány otázky zadané některými ministerstvy (např. Ministerstvo zdravotnictví k problematice primární lékařské péče, Ministerstvo životního prostředí k dostavbě Temelína apod.) nebo jinými institucemi vč. politických stran (Levý blok, ODA). ČSÚ ani vláda speciální témata nebo otázky v kontrolovaném období nezadaly. Zadavateli ostatních 41 výzkumů byly, až na výjimky, soukromé agentury.

5. Limity prostředků na platy a počet zaměstnanců ČSÚ pro kalendářní rok jsou závaznými ukazateli státního rozpočtu. Ustanovením čl. V odst. 2 usnesení vlády z 25. září 1997 č. 584 (v návaznosti na ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 348/1997 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 1998) byl ministr financí zmocněn upravit v průběhu roku v odůvodněných případech limity stanovené vládou, tzn. i limity prostředků na platy a počet zaměstnanců. Zmocnění přijaté pouze usnesením vlády není v souladu s § 2 odst. 2 písm. a) nařízení vlády č. 48/1995 Sb., které mj. stanoví, že limity prostředků na platy a počet zaměstnanců pro kalendářní rok orgánům a rozpočtovým organizacím se samostatnou kapitolou ve státním rozpočtu stanoví vláda.

ČSÚ při předkládání žádosti o úpravu závazných limitů prostředků na platy a počty zaměstnanců nepostupoval v souladu s nařízením vlády č. 48/1995 Sb. tím, že v roce 1998 předložil návrhy na rozpočtová opatření vázaná na souhlas vlády pouze Ministerstvu financí. Na základě rozpočtových opatření Ministerstva financí změny realizoval.

IV. Vyhodnocení

Kontrolou byly zjištěny nedostatky, z nichž nejzávažnější jsou:

1. u ČSÚ

a) nevěrohodnost a nesprávnost účetnictví v majetkové oblasti, zejména v účetní evidenci prostředků výpočetní techniky. Důsledkem toho byly např. nezaúčtované investice, neproúčtovaný inventarizační rozdíl a z toho vyplývající nevěrohodnost stavu některých majetkových účtů;

b) nedostatečná vnitřní kontrola, která svým zaměřením nezabezpečovala, aby byl zjištěn skutečný stav zejména v oblasti účetnictví a hospodaření s majet-

kem; s tím souvisí i nedůsledné plnění úlohy zřizovatele rozpočtové organizace IVVM;

c) nehospodárné a neefektivní nakládání s prostředky státního rozpočtu financováním činností zřízené rozpočtové organizace IVVM, které jsou mimo obor působnosti ČSÚ stanovený zákonem;

2. u IVVM

a) nevěrohodnost účetnictví spočívající zejména v neúplnosti, neprůkaznosti a nesprávnosti účetních dokladů a dalších písemností. V důsledku toho nejsou

věrohodné ani účetní závěrky. Za tohoto stavu nebylo možné ani zkontrolovat hospodárnost a účelnost použití rozpočtových prostředků;

b) neúplná a neprůkazná evidence majetku. Následně pak nebylo možné provádět ani řádnou a věrohodnou inventarizaci, což je základní podmínka správy a ochrany majetku státu.

V souvislosti s těmito závažnými nedostatky a vzhledem k tomu, že zřízení IVVM jako samostatné rozpočtové organizace nebylo v souladu se zákonem, je nutno zejména z hlediska potřeby a účelnosti rozhodnout o jeho další existenci.